

Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945 | kerndeel | antwoorden

1

1. 50-er jaren: 1 technische ontwikkeling: eind IR, 2 er is geen honger in Nederland maar het leven is wel sober (=eenvoudig), 3 de samenleving is minder commercieel ingesteld.
nu: 1 technische ontwikkeling: automatisering, 2 er is sprake van een welvaartsstaat | massaconsumptie, 3 commercie en reclame zijn invloedrijk.
2. Jaren 50: weinig **tv's**, veel minder **auto's**, **communicatie** ging met vaste telefoon + brief, **vliegen** is uitzondering, **boek en krant** is de belangrijkste informatiebron,
Nu: veel **tv's**, heel veel **auto's**, veel **communicatie** met e-mail en mobiele telefoon, **vliegen** is vrij gebruikelijk, **internet** is belangrijke informatiebron.
3. Jaren 50: er zijn grammofoonplaten, later komen de bandrecorders en de cassetterecorders. Je luistert naar de radio, ook de tv wordt steeds meer gebruikt om muziek te beluisteren.
Nu: Cd's, mp-3 spelers, festivals, downloaden van internet, radio, tv.
4. Jaren 50: je gaat naar de bioscoop, zo nu en dan is er een film op de tv. Jaren 50: er is één tv-zender: Nederland 1.
Nu: je huurt / koopt een DVD, je download een DVD, je gaat naar de bioscoop.
5. Streven naar het maken van winst.
6. In de jaren 50 speelt commercie een wat minder sterke rol dan nu. Er was bv. geen commerciële radio en tv. Nu is er wel commerciële radio en tv. Bij deze zenders is het eerste uitgangspunt: winst maken!
7. In de 50-er jaren niet mogelijk, nu gewoon op tv: big brother-achtige programma's en programma's met blote mannen en vrouwen. (Eerste blote vrouw op Nederlandse tv: 1967.)
8. Automatiseren = het gebruik maken van met computers gestuurde apparaten.

2

9. Van Nederland en moderne industriestaat maken.
10. 1949
11. Sociaal Economische Raad.
12. De SER adviseert de regering op sociaaleconomisch gebied.
13. In de SER zitten de werkgevers, de werknemers en de regering.
14. Met het harmoniemodel wordt bedoeld dat **overheid, werkgevers en werknemers** met elkaar moet overleggen en met elkaar besluiten moeten nemen over de economie. Niet staken maar praten!
15. Loonmatiging = arbeiders zien af van grote loonsverhogingen.
16. Zorg voor loonmatiging. Daardoor worden Nederlandse producten minder duur dan producten uit andere landen. Dan zullen mensen dus meer Nederlandse producten gaan kopen. Daardoor is er meer werkgelegenheid.
17. We zullen een beetje loonstijging accepteren maar dan moeten de werkgevers en de overheid er wel voor zorgen dat er goede sociale voorzieningen komen!
18. In 1963 komt er een einde aan de geleide loonpolitiek. Er komt een "loonexplosie". Vanaf 1963 vindt er een sterke loonstijging plaats.
19. Door deze grote loonstijgingen is er in Nederland een grote **welvaartsgroei** Nederland wordt een **consumptiemaatschappij** met **massaconsumptie**.
20. Verzorgingsstaat = de overheid zorgt voor je van de wieg tot het graf.
21. De verzorgingsstaat is duur. Het kost veel (belasting)geld.
22. Het gezin is zeer belangrijk. Gezinnen maken dat de samenleving goed kan functioneren.

23. Christelijke partijen zien het gezin als hoeksteen van de samenleving, maar in de 50-er jaren vinden ook andere partijen dat het gezin van groot belang is.
24. Dit letten op elkaar heet sociale controle.
25. Sociale controle was op het platteland sterker dan in de stad.
26. De vader is het "hoofd van het gezin". Hij is (in naam) de persoon die in het gezin beslissingen neemt. Maar in vele gezinnen hebben vrouwen toch ook al veel invloed.
27. Mensen die geleerd hebben of een belangrijke positie hebben, hebben gezag, daar hoor je naar geluisterd. Zij zullen wel weten wat goed is.....
28. Bv. de dominee / priester, de burgemeester, de dokter, de notaris, de onderwijzer hebben veel gezag.
29. De getrouwde vrouw kan geen rechtsgeldige overeenkomst sluiten.
30. De man zorgt voor het inkomen.
31. De vrouw zorgt voor het huishouden en de kinderen.

3

32. Het aantal mensen in Nederland dat naar de kerk gaat wordt sinds de jaren 50 **kleiner**.
33. Geef werk? Geldzorgen. Je kerk hielp je.
34. Na de jaren 50 was de hulp van de kerk voor arme en werkloze mensen niet meer nodig. Er werd 1 meer verdiend en 2 als je geen inkomen meer had kon je geld krijgen via sociale wetten.
35. Doordat steeds meer mensen een tv hadden wisten ze beter wat hun rechten waren en wat er in de wereld en in Nederland gebeurde.
36. Steeds meer Nederlanders gingen in de stad wonen.
37. De sociale controle werd dus minder sterk.
38. Geografische mobiliteit betekent dat mensen zich verplaatsen.
39. Na de jaren 50 gingen de lonen flink omhoog.
40. De geografische mobiliteit werd daardoor **groter**. Steeds meer mensen kochten bv. een auto.

4

41. In de jaren 60 hadden jongeren meestal **meer** geld dan in de jaren 50.
42. In de jaren 60 waren de jongeren over het algemeen **beter** opgeleid.
43. O.a. hierdoor luisterden jongeren **minder goed** naar hun ouders.
44. Een bepaalde groep jongeren die vonden dat er anders geleefd moest gaan worden kon je herkennen aan hun 1 **afwijkende kleding**, 2 **lange haren** en 3 **hun herriemuziek**.
45. BLOWEN!
46. Veel ouderen **ergerden zich flink** aan deze hippies.
47. De behoefte aan meer democratie werd in de jaren 60 **sterker**.
48. Daardoor **kwam er steeds meer kritiek op de belangrijke mensen in de samenleving**.
49. Meer aandacht voor het milieuprobleem.
50. De derde wereld = de ontwikkelingslanden.
51. Het rolpatroon in veel gezinnen tot en met de jaren 50 was: pa is veelal de baas, pa zorgt voor poen en moe voor het huishouden.
52. Man en vrouw zijn gelijk en moeten gelijke rechten hebben. De vrouw moet ook kunnen werken en pa moet ook de baby uit de poepluiers halen.
53. Aan seks doe je als je getrouwd bent. Aan seks doen als je niet getrouwd bent is niet netjes. Bah! Vooral meisjes horen dat NIET te doen.....
54. Mensen moeten zelf beslissen of ze aan seks doen. Getrouwd of ongetrouwd zijn is daarbij niet van belang.

5

55. 1 **demonstraties** (bv. tegen de oorlog die de VS voerde in Vietnam. “Johnson moordenaar”. Johnson = president VS).
2 **bezettingen**. (bv. studenten bezetten het centrum van de universiteit van Amsterdam (“Maagdenhuisbezetting”).
3 **krakers** gaan leegstaande woningen bewonen zonder huurcontract.
4 Betogers gooien met **rookbommen** tijdens het huwelijk van Beatrix.
56. De politie slaat er zo nu en dan flink op los!
57. 1 Zaterdagse bijeenkomsten van jeugd bij het standbeeld “het lieverdje” werd regelmatig uiteengeslagen.
2 Een meisje dat krenten uitdeelde werd gearresteerd.....
58. Deze acties werden uitgevoerd door een groep die het gezeg provoceerde. Daarom werd ze **provo** genoemd.
59. Deze groep kwam voort uit een groep uit de jaren 50 die men **nozems** noemde.
60. De opvolgers van de groep van vraag 58 was meer politiek gericht en noemde zichzelf de **kabouters**.

6

61. Dolle Mina (genoemd naar Wilhelmina Drucker, feministe eind 19^e eeuw).
62. Er moet kinderopvang komen, dan kunnen man en vrouw werken.
63. Door een goede opleiding kunnen meisjes, net als jongens ook beter gaan verdienen.

7

64. Je vindt deze veranderingen **goed / niet** goed voor Nederland en je kunt daar tenminste **twee argumenten** voor geven.

Cultureel-mentale ontwikkeling in Nederland na 1945 | verrijgingsdeel | antwoorden

1

65. De Nederlandse samenleving is verdeeld in vier groepen. Mensen uit één groep hebben bijna geen contact met mensen uit een andere zuil.
66. De liberalen, de socialisten, de protestantchristenen, de katholieken.
67. De verzuiling is herkenbaar tot in de jaren 60 van de vorige eeuw.
68. 1 De invloed van de katholieke kerk moet versterkt worden.
2 Mensen moeten luisteren naar mensen die het gezag hebben.
69. KRO, NKV, KVP, Volkskrant.
70. 1 De invloed van de protestantse kerk moet versterkt worden.
2 Mensen moeten luisteren naar de mensen die het gezag hebben.
71. NCRV, CNV, ARP – CHU, Trouw.
72. 1 Sociaal democraten moeten meer politieke invloed krijgen.
2 Er moeten verdergaande sociale wetten komen.
73. VARA, NVV later FNV, PvdA, Het Vrije Volk.
74. 1 De overheid moet zich zo weinig mogelijk met de samenleving bemoeien.
2 De invloed van het geloof op het land moet verkleind worden.
75. AVRO, VVD, (NRC-Handelsblad)
76. Bv. een protestantse jeugdbeweging, een katholieke konijnenfokvereniging, een socialistisch fanfareorkest enz.
77. Het idee dat er een einde zou moeten komen aan de verzuilde samenleving.
78. Na WOII zou er wel zo'n doorbraak komen... een eind aan de verzuilde samenleving.

79. De PvdA is opgericht als een doorbraakpartij.

2

80. De andere zuilen waren mensen die niet de goede uitgangspunten hadden, je moest met ze oppassen... Anderen wilden misschien wel de macht van jouw zuil aantasten.

3

81. De CNV is een vakbond van nu die behoorde bij de protestantse zuil.

82. Uit het katholieke NKV en de socialistische NVV is de gezamenlijke vakbond het FNV ontstaan.

83. Ook nu nog zijn er protestantse en katholieke scholen (= "Bijzondere scholen"). Wie daar niet bij (wilde) horen ging naar de "Openbare school".

4

84. Op de tv zag je mensen van de andere zuil. Dat bleken in veel gevallen toch ook redelijke mensen te zijn. Die lui van de andere zuilen vielen toch wel mee!

85. Door politieke samenwerking met andere zuilen bleken in veel gevallen die mensen van andere zuilen toch ook redelijke mensen te zijn. Die lui van de andere zuilen vielen toch wel mee!

86. Door de ontkerkelijking nam de macht van de protestantse en de katholieke zuil af.